

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av elevers tillgång till
läroböcker och andra läromedel i de obligatoriska
skolformerna vid Birkaskolan i Ekerö kommun med
Mälaröarnas Montessori, ek. för. som huvudman**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av elevers tillgång till läroböcker och andra läromedel vid Birkaskolan. Granskningen genomfördes under vårterminen 2026.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen fem utvecklingsområden som angetts i beslut den 2 mars 2026.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Birkaskolan senast den 3 augusti 2026 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Mälaröarnas Montessori, ek.för. har inkommit med en sådan redovisning den 31 juli 2026.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

Skolans arbete med att ge eleverna tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Mälaröarnas Montessori, ek.för. har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Mälaröarnas Montessori, ek.för. har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Mälaröarnas Montessori, ek.för. har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Mälaröarnas Montessori, ek.för. har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Mälaröarnas Montessori, ek.för. har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen tar ansvar för ett fortsatt utvecklingsarbete. Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

Utvecklingsområde 1

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete med att använda läroböcker och andra läromedel i samtliga ämnen och årskurser för att skapa sammanhang i undervisningen och progression i elevernas lärande. Rektorn har infört ämnesträffar där lärare från olika stadier getts möjlighet att diskutera och utvärdera befintliga läromedel samt inventera behovet av komplettering av läromedel. Även tillgången till lärarhandledningar har inventerats. Utifrån inventeringen har inköp gjorts av läroböcker, exempelvis engelska och matematik för lägre åldrar och ytterligare inköp planeras. Enligt huvudmannens redovisning har rektorn sett ökad medvetenhet hos lärare kring läromedlens användning, bland annat då det blivit en återkommande diskussionsfråga på kollegiala möten. Enligt huvudmannens redovisning är det ännu för tidigt att beskriva hur verksamhetens kvalitet har utvecklats sedan arbetet påbörjades, men man förväntar sig bland annat fortsatt goda studieresultat liksom ökad samstämmighet och tydlighet i organisationen kring användning av

läromedel. En utvärdering av inköp och arbetet kring läromedel kommer att göras i slutet av höstterminen 2026.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 2

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Använd läroböcker och andra läromedel som möter elevernas olika förutsättningar och behov.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har initierat ett arbete kring användning av läroböcker och andra läromedel för att möta elever i behov av stödinsatser eller för att utmana dem som kommit längre i sin kunskapsutveckling. Speciallärarna har deltagit i, och kommer fortsatt delta i, kollegiala ämnesmöten kring läromedel för att diskutera läromedel utifrån elevers behov av anpassningar i undervisningen. Vidare har rektorn gett i uppdrag till utvecklingsledare att inventera och säkerställa att samtliga lärare har tillgång till lärarhandledningar, då dessa kan vara ett stöd i detta arbete. Enligt redovisningen har arbetet ännu inte hunnit utvärderas, men huvudmannen förväntar sig framöver en mer sammanhållen undervisning och individanpassat stöd med ökad tillgång till kvalitetssäkrade läromedel.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 3

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Stärk ledningen och samordningen av arbetet med att ge alla elever tillgång till läroböcker och andra läromedel som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har påbörjat ett arbete för att öka tillgången till läroböcker och andra läromedel liksom stärka ledning och samordning av arbetet. Rektorn har sett till att en inventering har gjorts av läroböcker och andra läromedel som finns på skolan och inventeringen har sedan sammanställts i en digital översikt. Ämneslagen under ledning av utvecklingsledare har utifrån inventeringen gjort en analys av behovet av läroböcker och andra läromedel och även påbörjat att göra inköp. Inför höstterminen 2026 kompletterar skolan med läromedel i de ämnen som saknar detta, exempelvis matematik på lågstadiet. Rektor leder och styr arbetet kring läromedel via den digitala översikten och en central budget, vilket enligt redovisningen säkerställer att skolan köper in de läroböcker som behövs i respektive ämne och årskurs. Vid terminsstart 2026 kommer rutiner införas för hur läroböcker och andra läromedel fördelas och rektor och biträdande rektorer kommer framöver att observera lektioner med fokus på läromedlens användning. Tillgången till och användningen av läromedel kommer enligt redovisningen att följas upp kontinuerligt.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 4

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Ge lärarna förutsättningar att samarbeta kring valen av ändamålsenliga läroböcker eller andra läromedel utifrån didaktiska överväganden och elevernas behov.

Enligt huvudmannens redovisning så har rektorn skapat organisatoriska förutsättningar för lärarna att mötas och diskutera val av läromedel och

göra didaktiska övervägningar. Arbetet sker under ledning av rektorn och inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete under läsåret, men har ännu inte hunnit följas upp. Rektorn har infört regelbundna diskussioner på arbets- och ämneslagsmöten kring läromedel och ledningsgruppen på skolan tar upp frågor om läromedel som en del innan beslut tas om inköp eller om andra processer kopplat till läromedel. Enligt redovisningen uppfattar ledningen en ökad medvetenhet kring läromedlens användning och att läromedel har blivit en återkommande diskussionsfråga i olika forum på skolan. Rektorn förväntar sig ett starkare och mer hållbart samarbete på skolan kring läromedel utifrån det arbete som sker. Vidare kommer lärarna enligt redovisningen fortsatt att få tid avsatt för att utveckla sin kompetens att använda läromedel och lärarhandledningar. En utvärdering har planerats att genomföras vid höstterminens slut.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

Utvecklingsområde 5

Skolinspektionen bedömde att ett utvecklingsarbete behövde inledas inom följande område:

- Skapa förutsättningar för ett medvetet och gemensamt arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel.

Av huvudmannens redovisning framgår att rektorn har initierat ett gemensamt och medvetet arbete med likvärdighet inom skolenheten gällande användningen av läroböcker och andra läromedel. Flera initiativ har tagits av rektorn, bland annat en inventering av läroböcker, andra läromedel och lärarhandledningar liksom intervjuer med elever för att få en överblick av deras synpunkter kring läroböcker. Vidare har rektorn infört regelbundna diskussioner i ledningsgruppen liksom på arbets- och ämneslagsmöten kring läromedel och dess användning. Därutöver har funktioner så som utvecklingsledare och speciallärare på skolan fått ansvar för och deltagit i arbetet kring att utveckla användandet av läroböcker och läromedel på skolan. En utvärdering av inköp av läroböcker och det övergripande arbetet kring läroböcker och läromedel kommer att göras i slutet av höstterminen 2026.

Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående att huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats. Skolinspektionen förutsätter att arbetet fortsätter.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna-Carin Kostic

Beslutsfattare
Signerat av: Anna-Carin Kostic

X Åsa Pleiner

Föredragande
Signerat av: Åsa Pleiner

Bilaga 1: Författningsstöd

Den 1 juli 2024 trädde ändringar i skollagen i kraft som syftar till att stärka elevers tillgång till ändamålsenliga läromedel.¹ Ändringarna gäller för flera skolformer. För grundskolan är lydelsen följande²:

Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.

I skollagens första kapitel har införts definitioner av begreppen läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg.

I skollagen avses med

- lärobok: tryckt läromedel, med eller utan digitala komponenter,
- läromedel: helt eller delvis tryckt eller digitalt verk som är avsett att användas i undervisningen, som överensstämmer med relevanta delar av tillämplig kurs-, ämnes- eller ämnesområdesplan och läroplanen, och som är utgivet av någon som bedriver utgivningsverksamhet av professionell art,
- lärverktyg: läroböcker, andra läromedel och andra tryckta eller digitala verk samt utrustning och material som används i undervisningen.³

I samband med lagändringarna har regeringen även beslutat om nya formuleringar i flera läroplaner.⁴ I läroplanen för grundskolan har ändringarna följande lydelse

Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven får använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁵

Rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att

- alla elever erbjuds strukturerad undervisning under lärares ledning,

¹ Lag (2023:951) om ändring i skollagen (2010:800).

² 10 kap. 10 § andra stycket skollagen.

³ 1 kap. 3 § elfte–trettonde strecksatserna skollagen.

⁴ Förordning (SKOLFS 2024:590) om ändring i förordningen (2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.

⁵ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper.

- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda läroböcker, andra läromedel och andra lärverktyg som behövs för en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål,
- alla elever får tillgång till och förutsättningar att använda skolbibliotek,
- alla lärare får tillgång till de lärarhandledningar som behövs för att ge eleverna en god kunskapsutveckling i enlighet med utbildningens mål.⁶

⁶ Lgr 22, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.8 Rektorns ansvar.